
ΣΧΟΛΙΟ | ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Εθνική επιθυμία για παραγωγή

Αδιέξοδο, δικόνοια («ή μαζί μας ή με τους δανειστές»), κόπωση, αδυναμία παραγωγής λύσεων, παράλυση του πολιτικού συστήματος. Ας σταθούμε λίγο στο δίπολο παραγωγή - παράλυση, το οποίο λειτουργεί όπως τα συγκοινωνούντα δοχεία. Η διάλυση της οικονομικής παραγωγικής βάσης μοιραία παρασύρει και το πολιτικό σύστημα. Κόμματα διανεμτικά, που στηρίζονταν κυρίως στο μοίρασμα χρημάτων, κατέρρευσαν τώρα που λεφτά δεν υπάρχουν. Ομως, η χώρα, εδώ και δεκαετίες, δεν κατόρθωσε να διαμορφώσει ένα παραγωγικό αίτημα. Κι αυτό δεν αφορά μόνο τον βιομηχανικό ή τον αγροτικό τομέα αλλά και τη διοίκηση, την εκπαίδευση, τον κοινωνικό πολιτισμό. Πλούτος, που παρήχθη κυρίως παρασιτικά (μίζες, φοροδιαφυγή, χρηματιστηριακή «φούσκα»), έπλασε αναλόγως τη

σκέψη, τις αξίες, τις αντιλήψεις. Περιμένουμε με αγωνία να προκύψει λύση, διαπραγμάτευση, συμβιβασμός. Πώς; Από ένα εξαρθρωμένο πολιτικό σύστημα μιας χώρας χωρίς παραγωγική βάση; Η πολιτική σκέψη μπορεί να είναι αποκομμένη από τη γενικότερη συνθήκη; Δεν είναι μια διαδικασία αλληλεπίδρασης και αλληλοδιαμόρφωσης ανάμεσα στην εκάστοτε εξουσία και στις κοινωνικές δομές; Δεν εκφράζει τον τρόπο με τον οποίο τα άτομα, τα κόμματα, οι διανοούμενοι, τα μέσα μαζικής επικοινωνίας, κ.ο.κ., αντιλαμβάνονται, ερμηνεύουν και αξιολογούν την κοινωνική πραγματικότητα; Πώς περιμένουμε από έναν διπολικό, μανιχαϊστικό πολιτικό - ιδεολογικό κώδικα (από εδώ το «κεφάλαιο», οι «προνομιούχοι» και από εκεί ο «λαός», οι «μη προνομιούχοι»), που επικρατούσε

και υποθαλόταν επί δεκαετίες, να προκύψει τώρα εθνική συνεννόηση; Ενας απλουστευτικός, απλοϊκός μαρξισμός αποτελούσε τον θεωρητικό ιστό αυτής της πολιτικής κουλτούρας (που βέβαια εξυπηρετούσε μια χαρά τη λαϊκιστική αντιπαράθεση ανάμεσα στους «προοδευτικούς» και στους «αντιδραστικούς»), από την οποία περιμένουμε, τώρα, στο και πέντε, να σώσει μια χρεοκοπημένη χώρα. Οι όποιες αλλαγές και μετασχηματισμοί δεν συμβαίνουν από τη μια στιγμή στην άλλη, ούτε με τη διαδικασία του επείγοντος. Και, κυρίως, δεν προκύπτουν χωρίς την ύπαρξη παραγωγικής βάσης. Και λοιπόν; Διαιώνιση αδιεξόδου και τίποτε άλλο; Οχι, αν αυτό που αποκαλούμε «εθνικό αφήγημα» αντιληφθούμε ότι συγκροτείται κυρίως από «εθνική επιθυμία» για παραγωγή.